

Бисмиллоҳир Раҳмони Раҳим

Савм (рӯза) дар луғат ба маънои парҳез кардан аст. Ва дар истилоҳи шаръ: Ибодати Аллоҳ таъоло бо даст кашидан аз таом ва шароб ва дигар ботилку-нандаҳои рӯза аз дамидани субҳ, то нишастани оф-тоб аст.

Асосҳои рӯза

- 1-Ният доштан.
- 2-Аз ботилкунандаҳои рӯза худро ниғаҳ доштан.

Навъҳои ният дар рӯза гирифтани

1-Нияти рӯзаи фарз: Зарурӣ аст, ки дар шаб пеш аз азони бомдод ният кунад ва як бор ният кардан дар оғози моҳи Рамазон то поёни он кофӣ аст. Ва маҳали ният қалб аст ва ба забон гуфтани ният бидъат аст.

2-Нияти рӯзаи нафл: Нияти он дар ҳар вақти аз рӯз дуруст аст, модоме ки яке аз ботилкунандаҳои рӯза-ро муртакиб нашуда бошад, бо ин вучуд аҷри ӯ аз ҳангоме ки ният мекунад, ҳисоб мешавад.

Навъҳои рӯза

- 1-Фарз (рӯзаи Рамазон, кафорат ва назр).
- 2-Нафл (суннат).

Шартҳои фарз будани рӯзаи Рамазон:

- 1-Ислом.
- 2-Ақл.
- 3-Балогат (ва касе ки хуб ва бадро фарқ мекунад, ба он ташвиқ мешавад ва ӯро валияш ба рӯза доштан амр мекунад).
- 4-Муқим будан (пас рӯза бар мусофир фарз нест, вале беҳтар ин аст, ки рӯза бигирад, модоме ки бар вай машаққат набошад ва далел феъли Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам аст. Ҳамчунин дар ин адои коре аст, ки бар зиммаи вай буда ва дар он дарёфтани фазилати ин моҳ мебошад.
- 5-Саломат будан.
- 6-Аз ҳайзу нифос пок будан.

Беморӣ дар рӯза доштан бар ду навъ аст

1-Беморие, ки умеди шифо дар он набошад ва қуҳансоле, ки тавони рӯза гирифтани надорад ба он мепайвандад, дар ин ҳолат рӯза бар ӯ фарз намебошад ва локин дар баробари ҳар рӯз як мискинро ғизо медиҳад, ки метавонад ба адади рӯзҳои ки рӯза нагирифта, мискинҳоро ҷамъ кунад ва ба онҳо таоми шом ё наҳор бидиҳад, ё ки дар баробари ҳар рӯз як мискинро чоряки соъи набавӣ (баробар бо 510 грам аст) гандум бидиҳад ва некӯ аст агар ба ҳамроҳи он гушт ва ё равған ҳам бидиҳад.

2-Беморие, ки дар он умеди шифо аст ва рӯза бар вай машаққат меорад ва ҳоиз ва нуфасо ва зане ки бачаашро шир медиҳад ва мусофир ба он мепайвандад, ки ба адади рӯзҳои, ки нагирифта аст қазои онҳоро мегирад ва агар пеш аз шифо ёфтани, фавтид, чизе бар зимааш намебошад.

Ботилкунандаҳои рӯза

(Касе ки ҳукмиро надонад ва касе ки фаромуш карда ва ё бар он маҷбур шуда бошад, узрдор аст)

- 1-Қасдан хӯрдан ва нӯшидан ва агар фаромуш кунад, рӯзааш саҳеҳ аст.
- 2-Ҳамхобӣ бо ҳамсар, агар дар рӯзи Рамазон бошад ва рӯза бар ӯ фарз бошад, кафори сахт бояд бидиҳад ва он иборат аст аз озод кардани ғулом, агар ғулом озод карда натавонист, ду моҳ пай дар пай рӯза мегирад ва агар рӯзи гирифта натавонист, шаст мискинро таом медиҳад.
- 3-Хориҷ кардани манӣ бо оғуш гирифтани ҳамсар ва бӯсидан ва худро ба ӯ часпонд ё монанди ин.
- 4-Он чи монанди хӯрдан ва нӯшидан бошад, монанди сузандорӯҳои ғизодиҳанда, аммо ғайри ғизодиҳанда ботилкунандаи рӯза намебошад.
- 5-Ҳичомат кардан, аммо миқдори каме барои санҷиш (анализ) хун гирифтани ва монанди он ботилкунандаи рӯза намебошад.
- 6-Қасдан қай кардан.
- 7-Ҳайз ва нифос.

Мустаҳабҳои рӯза

- 1-Хӯрдани саҳарӣ.
- 2-Дар хӯрдани саҳарӣ таъхир кардан.
- 3-Дар қушодани рӯза шитоб кардан.
- 4-Бо хурмои тоза ифтор кардан ва агар хурмои тоза наёфт, бо хурмои хушк ифтор кунад ва адади он тоқ бошад ва агар хурмои хушк наёфт чанд чуръа об бинӯшад. Ва агар инро ҳам наёфт дар қалбаш нияти ифтор кунад.
- 6-Зиёд садақа додан.
- 7-Дар хондани намози шаб кушиш кардан.
- 8-Тиловати Қуръон.
- 9-Умра кардан.
- 10-Ба касе ки ӯро дашном медиҳад, бигӯяд: Ман рӯза дорам.
- 11-Дар ҷустуҷӯи шаби қадр бошад.
- 12-Дар даҳ рӯзи охир эътиқоф нишастан.

Макруҳҳои рӯза

- 1-Дар об дар даҳон ва бинӣ кардан зиёдаравӣ намудан.
- 2-Беҳочат чашидани таом.

Он чи дар рӯза мубоҳ аст

Оби даҳонро фурӯ бурдан, барои ҳочат чашидани таом, оббозӣ кардан, мисвок задан, атр задан ва худро хунук кардан.

Он чи барои рӯзодор ҳаром аст

Фурӯ бурдани балғам, аммо рӯзаро ботил на-мекунад. Бӯсидан барои касе ки метарсад рӯза-ашро ботил кунад. Ва қавли зур (ва он ҳар ама-ли ҳаром аст). Нодонӣ (бадахлоқӣ ва бесабри). Ва рӯзаи висол (ду рӯз пай дар пай ифтор накардан).

Рӯзаҳои суннат:

- 1-Шаш рӯзи шаввол, барои касе ки рӯзаи Рамазонро тамом карда бошад ва беҳтар он аст, ки аз рӯзи дуввуми шаввол ва пай дар пай бошад.
- 2-Рӯзаи рӯзи арафа барои ғайри ҳоҷӣ.

3-Рӯзаи рӯзи даҳум, нуҳум ва ёздаҳуми моҳи муҳаррам.

4-Рӯзаи рӯзи душанбе ва панҷшанбе.

5-Дар ҳар моҳ се рӯз рӯза гирифтани ва беҳтар он аст, ки рӯзҳои бийз (13-14-15) бошад.

6-Як рӯз пас рӯза гирифтани.

7-Дар моҳи муҳаррам рӯза гирифтани.

8-Рӯзаи нуҳ рӯзи аввали зулҳиҷча.

9-Дар моҳи шабон рӯза гирифтани ва он моҳро пурра рӯза нагирифтани.

Рӯзаи макрӯҳ

Дар рӯзи ҷумъа, шанбе ва якшанбе ба танҳои рӯза гирифтани ва агар сабабе дошта бошад монанди мувофиқ шудани бо рӯзи арафа, дар он кароҳияте нест.

Рӯзаи ҳаром

1-Хос гардондани моҳи раҷаб ба рӯза гирифтани.

2-Рӯзаи рӯзи шак, аммо агар мувофиқ бо рӯз-ҳое бошад, ки ҳамеша рӯза мегирад, бар вай гу-ноҳе нест.

3-Дар рӯзи иди фитр ва қурбон рӯза гирифтани.

4-Дар рӯзҳои ташриқ (11-12-13 моҳи зулҳиҷча) рӯза гирифтани, магар барои касе ки ҳадя надошта бошад.

5-Ба таври доимӣ рӯза гирифтани. Мустаҳаб аст қазои рӯзаҳои ногирифта пай дар пай бошанд ва бояд тезтар баъд аз ид шурӯъ ба гирифтани қунад ва таъхири он то Рамазони оянда ҷоиз намебошад. Ва агар беузр ба таъхир андозад гунаҳгор мешавад, аммо бар қазои вай чизе зиёд намешавад.

Закоти фитр

Пардохти он барои касе ки рӯзи охири Рамазон офтоб бар вай ғуруб қунад ва мусалмон бошад ва як соъ бештар аз ҳуроки худ ва хонаводааш дошта бошад, воҷиб мебошад.

Ҳикмати он

1-Барои рӯздор аз корҳои беҳуда ва ношоиста покунанда аст.

2-Дар рӯзи ид мискинонро аз талбидани бениёз месозад.

Вақти пардохти он

1-Ҷоиз аст як рӯз ё ду рӯз пеш аз ид пардохт шавад.

2-Мустаҳаб аст пеш аз намози ид ва баъд аз на-мози субҳ пардохт шавад.

3-Ҳаром аст баъд аз намози ид пардохт шавад.

Миқдори он

Як соъ аз таоми одамии мебошад ва пардохти пули нақд дар ҷои он намешавад. (Як соъ ду кило ва чил грам мебошад).

Намози ид

Бар ҳар мусалмон фарзи айн аст. Ва вақти он аз боло омадани офтоб ба андозаи як найза аст то заволи он. Ва агар фавт шавад, қазо надорад, суннат аст дар саҳро ва берун аз шаҳр хонда шавад. Дар масҷид хондани он низ ҷоиз аст.

Ва суннат аст, ки пеш аз намозгоҳ рафтани хурмо бихӯрад ва адади он тоқ бошад ва худро покиза қунад ва атр занад ва беҳтарин либоси худро бипӯшад ва за роҳе ки ба намозгоҳ рафтааст боз нагардад. Ва ишколе надорад ки дар табрики ид бигӯяд: Аллоҳ аз мо ва шумо қабул қунад. Ва такбир гуфтани дар шаби ид ва баъд аз ҳар намоз то нишас-тани офтоби рӯзи ид суннат аст ва лафзи он: «Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар, ло илоҳа иллал-лоҳ, Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар ва лиллоҳил ҳамд». Ва намози ид ингуна хонда мешавад: Ду ракаат аст ва пеш аз хутба адо мешавад ва дар ракаати якум баъд аз такбири эҳром шаш такбир ва дар ракаати дуввум пеш аз қироати панҷ такбир ғайр аз такбири қиём гуфта мешавад.

ЗАБОНИ ТОҶИКӢ

ФИҚҲИ РӮЗА

МУАЛЛИФ:
ШАЙХ ХАЙСАМ МУҲАММАД
ҶАМИЛ САРҶОН

Мударрис дар Маъҳади Ҳаром дар
масҷиди Набавӣ

WWW.ATTASSEEL-ALELMI.COM